T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/76
KARAR NO : 2024/130
KARAR TR : 01/04/2024

ÖZET: Sigortalı aracın yol üzerinde bulunan rögar kapağına çarpması neticesinde araçta meydana gelen hasar bedelinin, davacı sigorta şirketi tarafından davalı belediyeden rücuen tahsili için yapılan ilamsız icra takibi sonrasında, İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesine göre açılan itirazın iptali davasının,aynı zamanda 2918 sayılı Kanun'un110. maddesi de gözetilerek ADLİYARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : T. S. A.Ş.
Vekili : Av. B. Ç.
Davalı : Nevşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A. T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin sigorta şirketi nezdinde kasko sigortalı 42 ... 813 plakalı aracının, yol üzerinde bulunan rögar kapağına çarpması sonucunda meydana gelen trafik kazasında hasarlandığını, kazanın meydana gelmesinde bu hizmetle ilgili gerekli önlemleri almayan davalının sorumlu bulunduğunu, kasko sigortalı araçta meydana gelen hasar bedeline karşılık sigortalıya 8.549,66 TL ödeme yapılarak haklarına halef olunduğunu ve sigortalıya ödenen hasar bedelinin rücuan tahsili amacıyla davalı aleyhine asıl alacak ve ferileri toplamı olan 9.076,69 TL için N. İcra Müdürlüğünün E.2021/11595 sayılı dosyasıyla takibe geçildiğini, ancak bu takibin itiraz üzerine durduğunu belirterek, haksız itirazın iptali ile takibin devamına ve %20'den az olmamak üzere icra inkar tazminatına hükmedilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. AdliYargıda

2. **Nevşehir 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 13/12/2022 tarih ve E.2022/238, K.2022/573 sayılı kararı** ile, davada zararın tazmini yönünden davalı idarenin hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin hukuki sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetiminin, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi uyarınca idari yargı yerlerine ait olduğu gerekçesiyle, davanın 6100 sayılı Kanun'un 114/1-b ve 115. maddeleri uyarınca, dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, bu karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Tüm dosya kapsamı incelendiğinde; somut olayda davacı sigorta şirketi tarafından sigortalısına yapmış olduğu ödemenin davalının kusurundan kaynaklandığını yani sigortalı 44 ... 813 plakalı aracın tek taraflı olarak sağ arka lastik kısımlarını yol üzerinde bulunan rögar kapağına çarpması sonucu hasarlandığı, kaza neticesinde hasar bedeli olarak 9.076,69 TL ödeme yapıldığını, kazanın oluşumunda yolun yapım ve bakımından sorumlu olan davalı belediye aleyhine dava açıldığı görülmüştür. Mahkememizce yapılan incelemede kaza yerinin bakım ve onarımının davalı Belediye Başkanlığının sorumluluk alanı içinde kaldığı, idarenin hizmet kusuru nedeniyle oluşan zarardan sorumlu olduğu ileri sürülmüştür. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14/a maddesinde yetki alanı içerisinde 'İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel altyapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans yapar veya yaptırır...' ile görevli olduğu hüküm altına alınmıştır. Davalının kapaklarının kontrolü, yol bakım ve onarımına ilişkin hizmetinin temelinde ifade olunan zararın, hizmet kusuru teşkil eden eyleme dayandığı hususu ise kuşkusuzdur.*

Hizmet kusuruna dayalı olarak açılan bu davanın tam yargı davası ile idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

Davacı her ne kadar mahkememizde iş bu davayı açmış olsa da 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Yasanın 2. maddesi '(1) Dava konusunun değer ve miktarına bakılmaksızın malvarlığı haklarına ilişkin davalarla, şahıs varlığına ilişkin davalarda görevli mahkeme, aksine bir düzenleme bulunmadıkça asliye hukuk mahkemesidir. (2) Bu Kanunda ve diğer kanunlarda aksine düzenleme bulunmadıkça, asliye hukuk mahkemesi diğer dava ve işler bakımından da görevlidir.' hükmü uyarınca talebin mahkememizin görev ve sorumlukları içerisinde kalmadığı, bahse konu davaya konu zararın yetkili merciin idare mahkemesi olduğu ve zararın oluşumunda davalı İdare'nin de kusurlu olup olmadığı, davalı idarenin, kamu hizmetini yöntemine ve hukuk kurallarına uygun olarak yürütüp yürütmediğinin, dolayısıyla hukuki sorumluluğunun bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan tüm gerekçelerle Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 06.04.2021 tarihli, 2018/17-826 Esas, 2021/426 Karar sayılı ilamı da gözönünde bulundurularak zararın tanzimi yönünden davalı idarenin hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin hukuki sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetimi açısından davanın ve taleplerin çözümünün 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesi uyarınca idari yargı yerlerine ait olduğundan, davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği ...."

3. Davacı vekili bu kez, davalı Belediyenin hizmet kusuru nedeniyle meydana gelen trafik kazasından kaynaklanan ve sigortalıya ödenen 9.052,59 TL hasar bedelinin, ödeme tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle, idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Kayseri 1. İdare Mahkemesi 08/01/2024 tarih, E.2023/369 sayılı kararı** ile, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin ilgili kararı gözetildiğinde, karayollarında oluşan kazalar nedeniyle açılacak davaların görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. Maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; 'Kapsam' başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde 'İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafık kazaların da bu Kanun hükümleri uygulanır'; Geçici 21. maddesinde ise, 'Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz' düzenlemesine yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacı şirket nezdinde 140367369 nolu, 27/04/2020-03/04/2021 vadeli Genişletilmiş Sigorta Poliçesi kapsamındaki 42 ... 813 plaka sayılı aracın 06/11/2020 tarihinde yol üzerinde arıza konumunda olan kanalizasyon rögar kapağı neticesinde oluşan trafik kazası sonucu hasarlanmasında davalı idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle sigortalıya ödenen toplam 9.052,59-TL tazminat tutarının ödeme tarihinden itibaren işleyecek avans faiziyle birlikte tahsili istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi dikkate alındığında, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu açıktır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 05.07.2021 tarih ve E:2021/372, K:2021/433 sayılı kararı ve müstekar hale gelen diğer kararları da aynı yöndedir..."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. 2004 sayılı Kanun'un "*İcra daireleri*" başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Her asliye mahkemesinin yargı çevresinde yeteri kadar icra dairesi bulunur"

6. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun *"İlamsız takip"* başlıklı Üçüncü Bap, 42-49. maddelerinde takip yöntemleri gösterilmiş; "*Takip talebi ve muhtevası"* başlıklı 58. maddesinde, takip talebinin icra dairesine yazı ile veya sözlü olarak veya elektronik ortamda yapılacağına işaret edilmiş, "*Ödeme emri ve muhtevası*" başlıklı 60. maddesine göre, takip talebi üzerine icra müdürünce ödeme emri düzenleneceği belirtilmiş,Kanun'un 62-65. maddelerinde itiraza ilişkin hükümlere yer verilmiş, 66. maddesinde, süresi içinde yapılan itirazın takibi durduracağı kurala bağlanmıştır.

7. 2004 sayılı Kanun'un "*a) İtirazın iptali*" başlıklı67. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 18/2/1965-538/37 md.)

(Değişik birinci fıkra: 17/7/2003-4949/15 md.) Takip talebine itiraz edilen alacaklı, itirazın tebliği tarihinden itibaren bir sene içinde mahkemeye başvurarak, genel hükümler dairesinde alacağının varlığını ispat suretiyle itirazın iptalini dava edebilir.

(Değişik: 9/11/1988-3494/1 md.) Bu davada borçlunun itirazının haksızlığına karar verilirse borçlu; takibinde haksız ve kötü niyetli görülürse alacaklı; diğer tarafın talebi üzerine iki tarafın durumuna, davanın ve hükmolunan şeyin tahammülüne göre, red veya hükmolunan meblağın yüzde yirmisinden aşağı olmamak üzere, uygun bir tazminatla mahkum edilir.

İtiraz eden veli, vasi veya mirasçı ise, borçlu hakkında tazminat hükmolunması kötü niyetin sübutuna bağlıdır.

(Mülga dördüncü fıkra: 17/7/2003-4949/103 md.)

Birinci fıkrada yazılı itirazın iptali süresini geçiren alacaklının umumi hükümler dairesinde alacağını dava etmek hakkı saklıdır.

(Ek fıkra: 2/7/2012-6352/11 md.) Bu Kanunda öngörülen icra inkar tazminatı, kötü niyet tazminatı ve benzeri tazminatların tespitinde, takip talebi veya davadaki talep esas alınır."

8. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

9. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/04/2024 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesinin, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuru yaptığı, Kanun'un 14. maddesine göre olumsuz görev uyuşmazlığı bulunduğunun ileri sürülebilmesi için davanın *"tarafları, konusu ve sebebinin aynı"* olması koşulunun öngörüldüğü, buna göre; adli yargı yerinde aynı somut olay nedeniyle borçlunun itirazının iptali ile icra inkar tazminatına hükmedilmesi istemiyle; buna karşılık idari yargı yerinde rücuen alacak davası açılmış ise de; ikinci davanın, ilk davada verilen karar doğrultusunda oluşturulduğu ve *"itirazın iptali ile icra inkar tazminatına hükmedilmesi*" istemi

yönünden görev uyuşmazlığının doğduğu kanaatine varıldığından ve sonuçta Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

11. Raportör-Hakim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Dava,davalı idarenin sorumluluk sahasındaki yolda meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası sebebiyle oluşan hasar bedelinin tahsili amacıyla yürütülen icra takibine yapılan itirazın iptali ile icra inkar tazminatına hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

13. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, itiraz nedeniyle takibin durması üzerine alacaklıya, itirazın iptali için 2004 sayılı Kanun'da iki yola başvurma olanağı tanınmış olup, bunlardan birincisi 67. maddeye göre mahkemeye başvurmak, ikincisi ise 68, ek 68/a ve ek 68/b maddelerine göre tetkik merciinden itirazın kaldırılmasını istemektir. İncelenen uyuşmazlıkta alacaklı konumundaki davacı tarafından, 67. maddeye göre mahkemeye başvurmak suretiyle itirazın iptali davası açılmıştır.

14. Yukarıda hükmü yazılı 67. maddeden, sözü edilen mahkeme ile icra dairesinin bulunduğu yargı çevresi bakımından bağlı olduğu asliye mahkemesinin anlaşılması ve takip hukukuna özgü bulunan itirazın iptali davasının adli yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.

15. Bu duruma göre, İcra ve İflas Kanunu'nun değişik 67. maddesine göre açılan itirazın iptali davasının görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır. Kaldı ki davanın idarenin hizmet kusuru sonucu oluşan trafik kazasından kaynaklanan rücuan tazminat davası olarak kabulü halinde de, Uyuşmazlık Mahkemesinin yerleşik içtihatları gereği 2918 sayılı Kanun uyarınca açılan her türlü sorumluluk davalarında adli yargı görevlidir.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kayseri 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Nevşehir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/12/2022 tarih ve E.2022/238, K.2022/573sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kayseri 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Nevşehir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13/12/2022 tarih ve E.2022/238, K.2022/573 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

01/04/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN